
FOLKETINGET

Europaudvalget og Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

EU-konsulenten

EU-note

Til: Udvalgenes medlemmer

Dato: 8. februar 2015

Kommissionen foreslår forbud mod kloning af dyr

Sammenfatning

Kommissionen har fremsat en kloningspakke. Pakken består af to direktivforslag om hhv. forbud mod kloning af landbrugsdyr og forbud mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr. Begge forslag har til formål at imødekomme forbrugernes etiske og dyrevelfærdsmæssige betænkeligheder i forhold til kloning af dyr.

Fristen for at afgive en begrundet udtalelse til forslagene udløber den 17. februar 2014.

Europa-Kommissionen fremlagde den 18. december 2013 to direktivforslag om kloning af dyr, nærmere bestemt:

- Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om kloning af kvæg, svin, får, geder og dyr af hestefamilien, der holdes og reproduceres til landbrugsformål¹
- Forslag til Rådets direktiv om markedsføring af fødevarer fra dyreklo-ner².

¹ KOM(2013)892.

² KOM((2013)893.

Forslagene indebærer et forbud mod kloning af landbrugsdyr i EU og mod at importere sådanne dyrekloner. Også markedsføring af fødevarer fra dyrekloner foreslås forbudt.

Forslagene har begge til formål at varetage hensyn til dyrevelfærd og andre etiske problemstillinger i tilknytning til kloning.

Samtidig med direktivforslagene har Kommissionen også fremsat et forslag til en forordning om nye fødevarer (novel foods)³. Dette forslag behandles dog ikke i denne note.

Forslagene om kloning er blandt de EU-lovgivningsforslag, som Folketingets Europaudvalg udvalgte fra Kommissionens arbejdsprogram for 2013 med henblik på at undersøge om de overholder nærhedsprincippet⁴. Forslaget er udvalgt til nærhedstjek som følge af, at det er politisk væsentlige forslag på et område med delt kompetence mellem EU og medlemsstaterne⁵. Folketinget har i alt 8 uger til at behandle forordningsforslaget fra det foreligger i alle sprogversioner. Det betyder, at Folketinget skal have afsluttet sit nærhedstjek af forslaget senest den 17. februar 2014, idet forslaget forelå på alle sprog den 23. december 2013.

I - Baggrunden for forslagene

Kommissionen fremsatte i 2008 et forslag til en revideret forordning om nye fødevarer (novel foods), som skulle behandles af Rådet og Parlamentet efter den almindelige lovgivningsprocedure.

Under forhandlingerne om forslaget lykkedes det dog ikke at opnå enighed mellem Rådet og Parlamentet. Forhandlingerne strandede i marts 2011 i Forligsudvalget bl.a. på baggrund af bestemmelserne om kloning af dyr til fødevareproduktion.

Kommissionen besluttede derefter, at spørgsmål vedrørende kloning af landbrugsdyr skulle behandles i et særskilt forslag på grundlag af en konsekvensanalyse.

³ KOM (2013) 894. Forslaget skulle ændre Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 258/97 af 27. januar 1997 om nye levnedsmidler og nye levnedsmiddelingredienser.

⁴ Den [samlede liste over forslag udtaget til nærhedskontrol](#) findes i EU-note E16 af 4. februar 2013.

⁵ Proceduren for nærhedskontrollen er beskrevet i Europaudvalgets beretning af 9. april 2010 om Folketingets behandling af EU-sager i forbindelse med kontrollen af nærhedsprincippet i EU.

Hvad er kloning?

Kloning af dyr er en forholdsvis ny **teknik til reproduktion af dyr**. Kloning indebærer ikke genmodifikation og forbedrer ikke et dyrs ydeevne. For opdrættere kan kloning imidlertid være et middel til at øge mængden af formeringsmateriale (sæd og embryoner) fra et særlig værdifuldt dyr.

I dag anvendes kloning ikke til fødevarereproduktion. Markedsføring af fødevarer fra kloner i EU ville i dag kræve en forhåndsgodkendelse i henhold til EU-forordningen om nye fødevarer - baseret på en videnskabelig vurdering af fødevareresikkerheden fra EU's Fødevareresikkerhedsautoritet (EFSA). Endnu har ingen europæiske eller udenlandske fødevarer virksomheder ansøgt om tilladelse til at markedsføre fødevarer, der er fremstillet ved hjælp af kloning.

EFSA gennemførte i 2008 en videnskabelig risikovurdering af kloning og konkluderede, at der ikke kunne konstateres forskelle i fødevareresikkerheden mellem kød og mælk fra klonede dyr og deres afkom og konventionelt avlede dyr. Konklusionen er senest bekræftet i 2012.

Forskere anvender kloning i forbindelse med visse undersøgelser. Formeringsmateriale (sæd og embryoner) og fødevarer (kød og mælk) fra disse kloner markedsføres ikke.

Man skelner mellem somatisk kloning og embryonal kloning:

Ved **somatisk kloning** frembringer man et genetisk (næsten) identisk individ ud fra en almindelig kropscelle. Kernen fra kropscellen indsættes i en ægcelle, hvis kerne er fjernet. Når celledelingen er begyndt, indsættes fosteranlægget i en rugemor. Der er ved denne form for kloning intet moder- eller faderdyr til klonen (udover rugemoderen).

Ved **embryonal kloning** udtages et befrugtet æg tidligt i udviklingen og deles i to eller flere, hvorefter det indsættes i en eller flere rugemødre. Der er i dette tilfælde et moder- og faderdyr til klonen. Denne form for kloning svarer til det, der forekommer naturligt f.eks. ved dannelsen af enæggede tvillinger.

II - Forbrugerhensyn bag forslagene

Begge forslag har til formål at imødekomme forbrugernes holdninger til kloning i relation til dyrevelfærdsbetænkeligheder.

EU's Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) har udtalt, at der ikke er noget, der tyder på, at der er forskel på sundhed og fødevarer sikkerhed af fødevarer fra klonede dyr og fødevarer fra konventionelt avlede dyr. EFSA's betænkeligheder går på, at somatisk kloning primært udgør en **dyrevelfærdsmæssig risiko** (fx højere forekomst af misdannelser og dødelighed især frem til 6-måneders-alderen samt sundhedsproblemer hos rugemødrene), og at det er en **ny teknik** i fødevarerproduktionen.

– Særligt om forslaget om kloning af landbrugsdyr

Forslaget om forbud mod kloning af landbrugsdyr er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 (landbrugspolitik) og skal behandles af Europa-Parlamentet og Rådet. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

- Midlertidigt forbud mod kloning af visse landbrugsdyr

Forslaget indfører et midlertidigt **forbud mod somatisk kloning** (se definition i boksen på s. 3) af kvæg, svin, får, geder og dyr af hestefamilien med henblik på landbrugsproduktion. Forslaget forbyder også markedsføring af sådanne dyr og embryokloner i EU.

Det fremgår ikke af forslaget, hvor længe forbuddet skal gælde.

- Dyr til andre formål og afkom falder udenfor

Forslaget gælder kun **husdyr, der holdes og reproduceres til landbrugsformål**. Dyr, der holdes og reproduceres til andre formål, som f.eks. forskning, fremstilling af lægemidler, bevarelse af sjældne eller truede racer, sportsbegivenheder eller kulturelle arrangementer berøres ikke. Og afkom af klonede dyr samt sæd og ikke-klonede embryoner af klonede dyr er heller ikke omfattet af forslaget.

Direktivet skal evalueres fem år efter gennemførelsen.

- Forslaget om markedsføring af fødevarer fra dyrekloner

Forslaget om forbud mod markedsføring af fødevarer fra klonede dyr er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 352 (foranstaltninger uden specifik hjemmel) og skal vedtages af Rådet med enstemmighed med Europa-Parlamentets godkendelse.

- Midlertidigt forbud mod markedsføring af klonede dyr

Forslaget indfører et midlertidigt forbud mod markedsføring i EU af fødevarer fra dyr frembragt ved somatisk kloning (se definition i boksen på s. 3). Det forbyder **også import** af fødevarer fra sådanne dyr fra lande uden for EU.

Det fremgår ikke af forslaget, hvor længe forbuddet skal gælde.

Forslaget vedrører **alle fødevarer fra somatisk klonede dyr** og dækker således bredere end det første forslag om forbud mod somatisk kloning af dyr.

Direktivet skal evalueres fem år efter gennemførelsen.

III. Overholder forslagene nærhedsprincippet?

Det, som Folketinget skal tage stilling til i forbindelse med det planlagte nærhedstjek af forslagene, er om forbud mod kloning i fødevarereproduktion samt forbud mod markedsføring i og import til EU af fødevarer fra dyrekloner bedst reguleres på EU-niveau eller på nationalt niveau.

Ifølge Kommissionen selv er begge forslagene i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

I forhold til **forslaget om kloning af landbrugsdyr** vurderer Kommissionen således, at separate nationale tilgange til kloning af dyr kan føre til forvridding af de pågældende landbrugsmarkeder. Det er derfor nødvendigt at sikre, at der gælder ens betingelser, og sagen bør således klares på EU-plan.

I forhold til **forslaget om markedsføring af fødevarer fra klonede dyr** vurderer Kommissionen, at det kan føre til forvridding af markederne, hvis der vedtages separate nationale foranstaltninger om fødevarer fra kloner. Desuden vedrører foranstaltningen importkontrol. Derfor er det nødvendigt at sikre, at der gælder ens betingelser, og sagen bør således klares på EU-plan.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at forslagene ikke rejser spørgsmål i forhold til nærhedsprincippet⁶.

Forslagene er ligeledes udtaget til behandling af det finske parlament, den tyske forbundsdag, Sveriges Rigsdag samt polske Sejm. Der foreligger endnu ingen oplysninger om resultaterne af behandlingen af forslagene i disse parlamenter.

Udover nærhedstjekket har Folketinget også mulighed for – såvel inden for som efter 8-ugers fristen for nærhedstjekket⁷ – at sende en udtalelse til Kommissionen om forslagens indhold. Det skal blot fremgå klart af Folketingets udtalelse, at bemærkningerne knytter sig til forslagens indhold og ikke til overholdelsen af nærhedsprincippet.

Med venlig hilsen

Thomas Fich (3611)

⁶ Jfr. regeringens grundnotater af 14. januar 2014, hhv. KOM(2013)892 – bilag 1 og KOM(2013)893 – bilag 1.

⁷ Jf. artikel 6 i protokollen om anvendelse af nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet